

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 86/609/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skydd av djur som används för försök och andra vetenskapliga ändamål"

(2002/C 94/02)

Den 25 januari 2002 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén yttrande om ovannämnda förslag.

Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 29 januari 2002. Föredragande var Johannes Jaschick.

Vid sin 388:e plenarsession den 20–21 februari 2002 (sammanträdet den 20 februari 2002) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 116 röster för och 1 nedlagd röst.

1. Inledning

1.1. Sedan 1998 är EU part i Europarådets konvention (ETS 123) om skydd av ryggradsdjur som används för försök och annat vetenskapligt ändamål.

1.2. Denna konvention genomförs genom direktiv 86/609/EEG⁽¹⁾ och dess bilagor. Bilagorna måste regelbundet anpassas till nya vetenskapliga rön och den senaste tekniska utvecklingen.

1.3. För att så fort som möjligt förbättra djurens situation vad gäller deras fysiologiska och etologiska behov har Europarådet i ett "ändringsprotokoll" (ETS 170) lagt fram förslag om ett "förenklat förfarande" för att det skall bli möjligt att snabbare ändra konventionens bilagor. Enligt kommissionen skulle gemenskapen inte kunna uppfylla sina åtaganden på detta område utan förfarandet med föreskrivande kommitté som kommissionen föreslagit.

2. Allmänna kommentarer

2.1. ESK stöder kommissionens förslag med förbehåll för nedanstående anmärkningar. Förslaget syftar till att genom ett förenklat förfarande förbättra djurskyddet på relativt kort tid (steg 1 i Europeiska kommissionens strategiska plan beträffande denna fråga).

2.2. Det föreskrivande förfarande som föreslås ligger helt i linje med EU:s skyldigheter att beakta djurskyddet enligt fördraget.

2.3. Oberoende av detta efterlyser ESK en omfattande översyn av rådets direktiv 86/609/EEG (steg 2 i Europeiska kommissionens strategiska plan).

2.3.1. En översyn skulle även kunna leda till att vissa grundläggande kriterier för välbefinnande fastställs, som t.ex. principen om ersättning, begränsning och förbättring (3Rs)⁽²⁾ och de 5 rättigheterna⁽³⁾ i enlighet med ETS 87 om skydd av animalieproduktionens djur.

2.3.2. Kommittén konstaterar att tre medlemsstater (B, F och NL), 15 år efter det att direktivet antogs, ännu inte har genomfört direktivet i nationell lagstiftning. Kommittén är medveten om att tre fall som berör B, F och NL för närvarande väntar på att behandlas av domstolen. I ett tidigare yttrande⁽¹⁾ framhöll ESK tydligt att "sättet på vilket direktivet genomförs kommer att vara avgörande för att uppfylla målsättningarna".

2.3.2.1. Kommittén beklagar den nuvarande situationen framför allt på grund av att det otillräckliga genomförandet i vissa medlemsstater motverkar tillämpningen av det eftersträfvade djurskyddet.

2.3.2.2. Kommittén uppmanar vidare kommissionen att vidta alla nödvändiga åtgärder för att direktivet äntligen skall kunna genomföras utan undantag.

2.3.2.3. Kommittén uppmärksammar att endast sju under-tecknare för närvarande ratificerat protokollet (av 43) utan att därmed tillämpa det. Fem av dessa sju är EU-medlemsstater (FIN, F, NL, S och UK). I allmänhet tillämpar Europarådet inte protokollet. Vad gäller den grundläggande texten, dvs. ETS 123, har fem EU-medlemsstater (A, IRL, I, L och P) inte ratificerat den.

2.3.2.4. ESK uppmanar kommissionen att arbeta för att Europarådets konvention (ETS 123) samt protokollet ratificeras av medlemsstaterna i större utsträckning.

⁽²⁾ "3Rs"Replacement, reduction, refinement.

⁽³⁾ Att inte behöva svälta och törsta, utsättas för stress, plåga, skada eller sjukdom och rätten att tillfredsställa sina fysiologiska behov, så att t.ex. kannibalism förhindras.

⁽¹⁾ EGT C 207, 18.8.1986, s. 3.

3. Särskilda kommentarer

3.1. ESK välkomnar kommissionens förslag (se punkt 2.1) även om det föreskrivande förfarandet innebär att ESK inte kommer att rådfrågas när bilagorna till direktivet ändras (Europaparlamentet kommer även i fortsättningen att rådfrågas inom ramen för "rätten till insyn" ("droit de regard")). ESK har tidigare framhållit att "Bilagorna till det föreslagna direktivet är av stor betydelse. Det är viktigt att klargöra om man kommer att införa ytterligare ett samrådsförfarande. Små ändringar i bilagorna kan ha stor betydelse för vetenskapen och industrin" (punkt 3.17.2) ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

3.2. ESK stöder därför förslaget under förutsättning att Europeiska kommissionen vid översynen av direktivet (steg 2) ser till att

- göra alla aktörer ⁽³⁾ och framför allt icke-statliga organisationer och organisationer för djurens välbefinnande delaktiga i det förberedande arbetet,
- omedelbart påbörja översynen av direktiv 86/609/EEG,
- göra den behöriga vetenskapliga kommittén (Europeiska kommissionens vetenskapliga kommitté för djurs hälsa och välbefinnande) delaktig.

3.2.1. ESK är redo att stödja förslaget med tanke på att Europeiska gemenskapen, som anslutit sig till ETS 123, måste uppfylla vissa krav. Kommittén framhåller dock att internationella konventioner som denna (en sorts blandade avtal) inte behöver innehålla bindande bestämmelser.

3.3. I övrigt motsvarar, även enligt kommissionen, det nu 15 år gamla direktivet inte de nyaste vetenskapliga rönen, och bland annat bör definitionerna av begrepp omarbetas.

⁽¹⁾ EGT C 207, 18.8.1986, s. 3.

⁽²⁾ Det borde undersökas hur ESK på ett lämpligt sätt kan bli delaktiga i informationsflödet.

⁽³⁾ Inklusivt ESK.

3.4. Europarådets konvention har under tiden utvidgats och omfattar nu även t.ex. djur som används i undervisnings- och utbildningssyfte.

3.5. Slutligen bör kommissionen förbättra kontrollerna och välbefinnandet för vissa arter, såsom primater (andra än människor) ⁽⁴⁾.

3.6. Europeiska gemenskapen bör ta tillbaka sin reservation som ingår i det godkännandeinstrument som antogs den 30 april 1998 och som innebär att man inte skall att inte vara bunden till kravet att lämna ut statistisk information i enlighet med artikel 28 i ETS 123. Denna reservation ligger till grund för att det inte finns tillgång till lämpliga och enhetliga resultat, vilket framgår av kommissionens andra rapport till rådet och Europaparlamentet om statistik över antalet djur som används för försök eller andra vetenskapliga ändamål i Europeiska unionen. Gemenskapen bör uppmana Frankrike, Tyskland och Portugal att göra detsamma.

3.6.1. Europeiska kommissionen bör dessutom uppmana medlemsstaterna att fullt ut, och på ett effektivare sätt, följa bestämmelserna i artikel 13 och 26 i direktiv 86/609/EEG genom att t.ex. begära en årlig rapport av medlemsstaterna.

3.7. Kommittén är medveten om det goda rykte i Europa och världen över som Europeiska centret för validering av alternativa metoder (ECVAM) har, eftersom dess bidrag i detta ämne är av stor betydelse för valideringen av alternativa försöksmetoder, framför allt in vitro-tester.

4. Tillämpningsområde

4.1. Kommittén välkomnar uttryckligen att EES-länderna omfattas av direktivet, vilket även vid tillfälle bör innefatta Schweiz.

4.2. Kommittén utgår ifrån att kommissionen även uppmuntrar kandidatländerna att skapa förutsättningar för att så fort som möjligt överföra dessa bestämmelser till nationell rätt.

⁽⁴⁾ Därvid bör man också undersöka hur situationen ser ut i ursprungsländerna för de arter som används för djurförsök, i synnerhet när det handlar om primater (andra än människor) eller hotade arter.

Bryssel den 20 februari 2002.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Göke FRERICHS